

Räkenskapssammandrag för kommuner (RS)

2001

OE0107

A. Allmänna uppgifter

A.1 Ämnesområde

Offentlig ekonomi

A.2 Statistikområde

Kommunernas finanser

A.3 Statistikprodukten ingår i Sveriges officiella statistik

Uppgifter på riksnivå och nyckeltal på kommunnivå är officiell statistik.

A.4 Beställare

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån

Kontaktperson: Alf Pettersson

Telefon: 019 - 17 63 32

Telefax: 019 - 17 63 05

e-post: alf.pettersson@scb.se

A.5 Producent

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån

Kontaktperson: Alf Pettersson

Telefon: 019 - 17 63 32

Telefax: 019 - 17 63 05

e-post: alf.pettersson@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Kommunerna är skyldiga att lämna denna statistik enligt författning SCB-FS 2002:2, Statistiska centralbyråns föreskrifter om uppgifter till statistik om kommunernas årliga bokslut, Räkenskapssammandraget för 2001.

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 9 kap. 4 § sekretesslagen (1980:100).

A.8 Gallringsföreskrifter

Uppgifterna lagras på ADB-medium.

A.9 EU-reglering

-

A.10 Syfte och historik

Syftet med undersökningen är att både på kommun och på riksnivå ge en tillförlitlig information om kommunernas ekonomi, nuläge och utveckling. Kommunernas andel av den svenska ekonomin är stor (18 % mätt som andel av BNP). RS används av NR som källa för att beräkna kommunernas del av BNP, finansiellt sparande kommunernas investeringar, transfereringar samt de kommunala affärsverkens driftöverskott. Genom Sveriges medlemskap i EU ställer EU större krav på innehållet i statistiken.

RS är även en viktig källa för staten vid uppföljning och utvärdering av kommunal verksamhet på kommunnivå.

Undersökningen innehåller även en inventering av vilka företag som kommunerna äger.

Ekonomiska uppgifter om kommunernas ekonomi har samlats in sedan 1874 och publicering har skett under samma tidsperiod i Kommunernas finanser eller som publikationen heter sedan årgång 1999 Den offentliga sektorns finanser.

A.11 Statistikanvändning

Uppgifterna från RS används av:

- Nationalräkenskaperna för att göra konsumtionsberäkningar, beräkning av kommunala sektorn andel av BNP, beräkningar av transfereringar, investeringar, finansiellt sparande. NR gör också fastprisberäkningar och ändamålsfördelningar utifrån RS. NR i sin tur levererar uppgifterna till Finansdepartementet, Konjunkturinstitutet, Riksbanken och EU.
- Kommunerna som jämför den egna ekonomin med andra kommuners ekonomi för att finna uppslag till effektiviseringar i verksamheten.
- Svenska Kommunförbundet i sin intressebevakning gentemot staten.
- Statliga myndigheter för deras uppföljning av kommunal verksamhet.
- Utredningar som ser över kostnadsutjämnings i statsbidragssystemet.
- Finansdepartementet för att bedöma enskilda kommuners ekonomi och för uppföljning och utvärdering av kommunal verksamhet.
- Banker och andra finansinstitut för kreditvärdering av kommuner.
- Massmedia och allmänhet.

På senare år har t.ex. RS används på kommunnivå för beräkning av statsbidrag för maxtaxa inom barnomsorgen och för att beräkna statsbidrag för LSS-utjämning.

I samrådsgruppen för kommunal finansstatistik ingår användarrepresentanter från Finansdepartementet, Skolverket, Socialstyrelsen, Svenska Kommunförbundet, Konjunkturinstitutet, Statskontoret och SCB.

A.12 Uppläggning och genomförande

Uppgiftsinsamlingen är en totalundersökning där samtliga primärkommuner ingår. Insamlingen av RS sker med elektroniskt formulär. I formuläret finns förutom själva blanketten även förprintade uppgifter, granskningskontroller och nyckeltal som beräknas automatiskt. En åiterrapportering av nyckeltal till uppgiftslämnarna sker för att säkerhetsställa kvaliteten.

Räkenskapssammandraget skickas till kommunernas ekonomikontor i slutet av februari året efter undersökningsåret. Inlämningstidpunkt är 12 april.

A.13 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Uppgiftsinsamlingen för år 2002 kommer att vara anpassad till den uppdaterade kontoplanen Kommun-Bas02 som innehåller några nya konton som efterfrågas. Den största förändringen är att variabeln Köp av verksamhet kommer att delas

upp i köp av huvudverksamhet resp. köp av stödverksamhet.

B. Kvalitetsdeklaration

0 Inledning

Räkenskapssammandraget innehåller ett stort antal årliga ekonomiska uppgifter från kommunernas bokslut. Samtliga kommuner ingår och uppgifter redovisas både som summering till riksnivå och som nyckeltal på kommunnivå. I RS ingår de tidigare separata kostnadsundersökningarna Jämförelsetal för huvudmän, Barnomsorg och skola och Jämförelsetal för socialtjänsten.

1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

Kommunernas bokslut 2001.

1.1.1 Objekt och population

I RS ingår ett stort antal ekonomiska uppgifter från kommunernas årsbokslut. Populationen utgörs av samtliga Sveriges 289 kommuner

1.1.2 Variabler

Räkenskapssammandraget består av följande avdelningar:

Driftredovisning. Redovisning av kommunernas löpande kostnader och intäkter under året. Det är den mest detaljerade avdelningen där kommunernas verksamheter redovisas med uppdelning på viktiga kostnads- och intäktslag. Interna kostnader (t. ex. lokalkostnader, kapitalkostnader och gemensam verksamhet) och interna intäkter finns utfördelade på verksamheterna. För att kunna redovisa verksamhetens externa kostnader och intäkter görs det i slutet av driftredovisningen en justering för de interna posterna.

Specificering av driftredovisning. Denna avdelning belyser köp av verksamhet, bidrag och transfereringar med uppdelning på motpart (från vem som verksamhet köps resp. vem som får bidraget) . Specificering av vissa intäkter ingår också t.ex. driftbidrag från staten och AMS. Verksamhetsindelningen är grövre än i driftredovisningen.

Investeringsredovisning. Här redovisas årets investeringsutgifter och investeringinkomster. I avdelningen särredovisas t.ex. inköp och försäljning av fastigheter. Verksamhetsindelningen är grövre än i driftredovisningen.

Resultaträkning. Avdelningen innehåller uppgifter för både kommunen och kommunkoncernen. Resultaträkningen redovisar kommunens ekonomiska resultat för den löpande verksamheten. De resultatnivåer som ingår är verksamhetens nettokostnader, resultat före extraordinära poster och årets resultat.

Finansieringsanalys. Här redovisas under året tillförda medel och hur dessa har använts. Nya lån och årets amorteringar redovisas här. Skillnaden mellan tillförda medel och använda medel är förändring av rörelsekapitalet.

Balansräkning. Avdelningen innehåller uppgifter för både kommunen och kommunkoncernen. Redovisning av tillgångar, skulder och eget kapital. Avsättning för pensioner ingår fr.o.m. 1998 och upplupen löneskatt pensioner och pensionskostnad individuell del fr.o.m år 2000.

Borgensförbindelser och övriga ansvarsförbindelser. Här redovisas olika ansvarsförbindelser som kommunen åtagit sig. Pensionsförpliktelser före 1998 redovisas här.

Externa utgifter. Här ingår kostnader/utgifter både från driftredovisning och investeringsredovisning med uppdelning på slag. Största utgiftsslaget är

personalutgifter.

Externa inkomster. Här ingår externa inkomster/intäkter från driftredovisning och investerings-redovisning med uppdelning på slag. Största inkomstslaget är kommunalskatt.

Inventering kommunägda företag. Här redovisas de företag som kommunerna äger.

Blanketten kan erhållas genom kontakt med SCBs kontaktperson.

Definitioner på variablerna i RS finns i boken Kommun-Bas 98 utgiven av Svenska Kommunförbundet. Där definieras verksamhetsindelning, balansräkningsposter samt utgifts- och inkomstslag.

1.1.3 Statistiska mått

Summavärden i miljontal kronor på riksnivå och i tusental kronor på kommunnivå. Nyckeltal presenteras i kronor per invånare eller med någon annan adekvat nämnare.

1.1.4 Redovisningsgrupper

De redovisningsgrupper som används förutom riket är främst län, folkmängdsgruppering av kommuner samt Svenska Kommunförbundets kommungruppering.

1.1.5 Referenstider

Kalenderåret 2001

1.2 Fullständighet

Samtliga kommuner ingår.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Kvaliteten på riksnivå är bra på aggregerad nivå. Kvaliteten kan på kommunnivå vara sämre för vissa kommuner. Resultaträkningen och balansräkningen håller mycket hög kvalitet.

2.2 Osäkerhetskällor

2.2.1 Urval

Räkenskapssammandraget är en totalundersökning.

2.2.2 Ramtäckning

Samtliga kommuner i populationen ingår i undersökningen.

2.2.3 Mätning

Insamlingen av Räkenskapssammandraget sker med elektroniskt formulär i Excel format. Formuläret skickas till och från SCB med e-post eller i enstaka fall på diskett. I Excel arket finns det förutom blanketten även förprintade uppgifter, ett stort antal granskningskontroller och nyckeltal som beräknas automatiskt.

Det som förprintas är vissa kända intäktsuppgifter (t.ex. kommunalskatt), uppgifter från förra året som används för tidsseriegranskning samt bakgrundsuppgifter för beräkning av nyckeltal. De flesta nyckeltal som publiceras på kommunnivå finns beräknade och redovisade i excel arket. Granskningskontrollerna i formuläret och nyckeltalen ger kommunerna själva möjligheter att kontrollera de uppgifterna som lämnas.

Kommunerna styrs inte av samma detaljerade lagstiftning som företagen. I kommunallagen finns inte några klara regler för hur t.ex. kapitalkostnader och lokalkostnader skall beräknas. Andra mätproblem är att kommunerna har olika redovisningsprinciper gällande utfördelning av gemensamma kostnader och vid redovisning av interna poster. I undersökningen för 2001 ingår i RS-formuläret för första gången en fördelningsnyckel för gemensamma kostnader som många kommuner har använt.

2.2.4 Svarsbortfall

Samtliga kommuner besvarade enkäten 2001. Partiellt bortfall förekommer i mindre omfattning i specificeringen av driftredovisningen samt i externa utgifter. I dessa fall används besvarade enkäter för uppräknig till riksnivå.

2.2.5 Bearbetning

En stor del av granskningsarbetet sker redan vid ifyllandet. Många kommuner kontaktar SCB för att få svar på frågor. Eventuella kontroller som slår ut eller större förändringar i nyckeltalen ska kommunen kommentera i speciella kommentarsrutor.

SCB granskar det inkomna materialet noggrant. Kontakt tas med de flesta kommuner för komplettering och rättning av lämnade uppgifter. På grund av omfattningen (ca 2700 variabler) är det inte möjligt att kontrollera samtliga variabler i RS lika noggrant. Det är krav att granskningspersonalen skall ha goda kunskaper i ekonomi.

SCB har skapat en uppgiftslämnarsida där information om blankett och anvisningar finns i god tid före undersökningen för att uppgiftslämnarna skall kunna förbereda sig.

Innan de finansiella nyckeltalen och verksamhetsnyckeltalen publiceras på kommunnivå görs en återrapportering av nyckeltal till kommunerna.

2.2.6 Modellantaganden

-

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

-

3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Både undersökning och publicering är årlig.

3.2 Framställningstid

För att vissa finansiella uppgifterna ska kunna redovisas tidigare på kommunnivå delas undersökning upp i två steg. Resultaträkning, och Balansräkning ingår i steg 1 och skulle besvaras senast den 1 mars 2002. Hela RS skulle vara SCB tillhanda senast den 12 april 2002. Blanketten skickades ut i början på mars. Uppgifterna från steg 1 publicerades i ett pressmeddelande och ett Statistiskt meddelande (OE 24) den 20 mars 2002 medan uppgifterna till Vad kostar verksamheten i Din kommun kom från tryck den 19 juli 2002. (OE 25) Kommunernas hushållning med resurser presenterades 17 september. Publicering i Den offentliga sektorns finanser sker i december. Framställningstiden är ca 6 månader.

3.3 Punktlighet

Enligt publiceringsplanen skulle "Vad kostar verksamheten i Din kommun"

utkomma 15 juli. Den utkom 19 juli vilket är drygt en månad tidigare än året innan. De båda Statistiska meddelandena utkom enligt plan. Leveransen till nationalräkenskaperna skedde den 1 september enligt överenskommelse.

4 Jämförbarhet och sam användbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Statistikens innehåll är relativt stabil. Blankettomläggningar har skett 1978, 1988, 1995 och 1998. Förändringen 1995 var stor då både verksamhets- och slagindelningen omarbetades och ny kontoplan och verksamhetsindelning gavs ut i Kommun-Bas95. Vid omläggningen 1998 kom de två nya avdelningar Pedagogisk verksamhet och Vård och omsorg till som tidigare varit separata undersökningar.

Här redovisas ytterligare några punkter som påverkar kommunernas jämförbarhet över tiden:

- Förändringar i skatteutjämningsystemet. Staten har förändrat statsbidragen till kommunerna vid ett flertal tillfällen. De specialdestinerade statsbidragen blev 1993 till stor del generella. Kommunalskatteutbetalningarna påverkades också. Fr.o.m. bidragsåret 1996 tillämpas ett nytt statsbidrags- och utjämningsystem för kommuner och landsting. Förutom inkomst- och kostnadsutjämnning ingår i systemet också ett generellt statsbidrag som betalas ut med ett enhetligt belopp per invånare.
- Redovisning av pensionsskuld och semesterlöneskuld. Pensionsskulden har fram till 1997 beräknas inkl. eller exkl. pensionsskuld till lärare. 1998 infördes pensionsberäkningar enligt den blandade modellen vilket alla kommuner använde i RS. Pensionsskuld före 1998 redovisas under ansvarsförbindelserna.
- Indelningsändringar p.g.a. delning av kommuner. År 1995 tillkom t.ex. Lekebergs kommun och Bollebygds kommun och 1999 Nykvarn.
- Verksamhetsindelning. Kommunerna organiserar sig på olika sätt. Det är numera vanligt med barn- och ungdomsnämnd. Skolbarnsomsorgen integreras då naturligt under skolan och inte under verksamheten barnomsorg som K-planen rekommenderar. Förskoleklass redovisa fr.o.m. 1999 under pedagogisk verksamhet.
- Ägande av kommunala bolag. Den affärsmässiga verksamheten varierar mycket mellan enskilda kommuner. Några kommuner bildar bolag för denna verksamhet medan andra väljer att driva den i förvaltningsform.
- Verksamhet har överförts från landstingen till kommunerna (t.ex. omsorg om psykiskt handikappade).

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

-

4.3 Sam användbarhet med annan statistik

Några variabler på kommunens intäkts- och utgiftssida förprintas. Uppgifterna hämtas direkt från Redovisningsräkningen som Skatteförvaltningen samlar in. Kontrolluppgifterna (KU) och externa löner i RS stämmer bra överens.

I undersökningen kommunernas finansiella tillgångar och skulder redovisas uppgifter från kommunens balansräkning. Definitionerna överensstämmer inte helt så jämförelse med balansräkningen i RS kan inte göras.

I publikationen "Jämförelsetal för skolhuvudmän" som Skolverket ansvarar för

redovisas kostnader för skolan med uppdelning på skolform. Definitionerna överensstämmer helt med motsvarande nyckeltal i "Vad kostar verksamheten i Din kommun".

I publikation "Jämförelsetal för socialtjänsten" som Socialstyrelsen ansvarar för redovisas nyckeltal inom verksamhetsområdet vård och omsorg. Kostnadsuppgifterna hämtas från RS vilket gör att definitionerna överensstämmer med de i Vad kostar verksamheten i Din kommun.

Tillsammans med de ekonomiska uppgifterna i RS är det vanligt att personal- och verksamhetsstatistik används.

5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Uppgifterna ur Räkenskapssammandraget sprids genom

Böcker:

- "Den offentliga sektorns finanser" redovisar uppgifter på riksnivå.
- "Vad kostar verksamheten i Din kommun" (VKV) redovisar nyckeltalen på kommunnivå.

Statistiska meddelanden:

- Kommunernas resultat 2001 (OE 24)
- Kommunernas hushållning med resurser 2001 (OE 25)

Pressmeddelande:

- Kommunernas resultat 2001. 2002-03-20
- Kommunernas hushållning med resurser 2002. 2000-09-17

Internet:

Tabellerna till de preliminära uppgifterna från Resultat- och balansräkningen redovisas på Internet.

Successiv publicering av verksamhetsnyckeltal m.m. till Vad kostar verksamheten i Din kommun redovisades fr.o.m. början av maj på Internet.

Sveriges statistiska databaser:

De flesta uppgifterna från nyckeltalspubliceringen i VKV finns redovisade både som absoluta tal och som nyckeltal. Nyckeltalen finns även redovisade på webbplatsen under offentlig ekonomi, Räkenskapssammandrag för kommuner och under rubriken intressanta tabeller.

5.2 Presentation

I den offentliga sektorns finanser finns tabeller och diagram med redovisning på riksnivå av utgifter och inkomster, driftkostnader, investeringsutgifter samt tillgångar och skulder m.m. Uppgifterna redovisas även som tidsserie.

"Vad kostar verksamheten i Din kommun" består av tabeller på kommunnivå med ca 160 olika finansiella och verksamhetsnyckeltal.

5.3 Dokumentation

I blanketten dokumenteras viktiga sammanhang, beräkningar och formler till t.ex. nyckeltal. I Handbok för uppgiftslämnare finns information om definitioner m.m.

5.4 Tillgång till primärmaterial

Primärmaterial finns lagrat i PC-miljö från år 1960.
Primärmaterial för 1995 - finns lagrade i client/server miljö.
Ur primärmaterialet finns det möjlighet att få specialbearbetningar gjorda.

5.5 Upplýsingstjänster

Frågor besvaras av:

Alf Pettersson 019 / 17 63 32 alf.pettersson@scb.se

Elisabeth Bergius 019 / 17 63 09 elisabeth.bergius@scb.se